Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto V. (XII.), štev. 271 Maribor, petek 27. novembra 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Francoska zbornica odobrila Lavalovo politiko

VEČINA 325 GLASOV PROTI 156 OPOZICIJE. MED NEMŠKIMI REPARACIJAMI, POLITIČNIMI DOLGOVI IN ZASEBNIMI DOLGOVI NE SME BITI ZVEZE.

PARIZ, 27. novembra. Včerajšnja seja zbornice, na kateri je ministrski predsednik Laval podal zahtevano pojasnilo o stališču vlade do vprašanja reparacij, vojnih dolgov ter razorožitvenega problema, se je zaključila danes ob 3 uri zjutraj. Socialisti in radikalni socialisti so pred prehodom na dnevni red stavili svoje lastne predloge, ker pa je Laval napravil iz tega vprašanje zaupnice, sta centrum in desnica njihove predloge odklonila s 325 proti 156 glasovom. Vladna večina je zaradi tega sprejela sledeči sklep: »Zbornica vzame izjavo vlade o zunanji politiki na znanje v nadi, da bodo ostale Franciji zasigurane vse pravice tudi pri nadaljevanju politike miru in sporazumevanja med narodi. Naposled je Laval še enkrat spregovoril in izjavil, da ne sme biti med reparacijami, političnimi dolgovi in zasebnimi dolgovi Nemčije nobene zveze in skupnosti.

Angleško mnenje o nemških dolgovih

POMEMBEN ČLANEK LONDONSKIH »TIMES«.

LONDON, 27. novembra. »Times« razpravljajo na uvodnem mestu o vprašanju nemških zasebnih dolgov in ugotavljajo, da je treba plačilne termine podaljšati, ker bi se sicer silno poslabšal položaj nemškega gospodarstva in s tem posredno tudi gospodarstva vseh ostalih evropskih držav. List naglaša, da bi prioritetno priznanje političnih dolgov Nemčije pred zasebnimi zadolžitvami popolnoma porušilo ves nemški kredit. (To stališče docela nasprotuje francoskemu, ki je bilo včeraj ponovno naglašeno v pariškem parlamentu. Op. ur.).

Posledice odstranitve goriškega nadškofa

NOVO PREGANJANJE SLOVENSKIH DUHOVNIKOV NA PRIMORSKEM.

TRST, 27. novembra. Posledice odstranitve nadškofa dr. Sedeja se na Goriškem že čuti. Po nastopu škofijskega upravitelja Sirottija je zavel povsod oster in nepriazen fašistovski duh. Slovenski duhovniki so pod stalno kontrolo fašistov in nimajo zaščite nikjer več. Več duhovnikov je dobilo nove opomine, dne 23. t. m. pa so na zahtevo fašistov aretirali karabinjerji župnika g. Kosa iz Biljane pri Gorici. Kaj je župnik, ki je znan kot izredno miren človek, zagrešil, ni znano in tudi oblasti zaenkrat še nočejo povedati. Vse kaže, da bodo tej aretaciji sledile še druge. Končni cilj je sedaj odstraniti po laičnih inteligenci še slovenske dušne pastirje, edine tolažnike težko preizkušanega ljudstva.

IZVOLITEV NOVEGA DEŽELNEGA GLAVARJA NA GRADIŠČANSKEM.

DUNAJ, 27. novembra. Včeraj je bil na seji deželnega zbora v Eisenstadtu izvoljen za novega deželnega glavarja zveze dežele Gradiščanske z glasovi landbunda in socialistov deželni poslanec dr. Alfred Walheim. Kandidat krščanskih socialcev prelat Thulner je propadel.

GOSPODARSKO SODELOVANJE POLJSKE IN MADŽARSKE.

FUDIMPEŠTA, 27. novembra. Kakor poročajo listi, se je te dni ustanovila v Varšavi nova družba za poživitev obojestranskih trgovskih in poljedelskih stikov med Poljsko in Madžarsko. Po tamkajšnjem sklepu se bo osnovala podružnica te nove družbe tudi v Budimpešti.

FINANČNA AVTONOMIJA KATALONIJE.

MADRID, 27. novembra. Španski Cortes je izglasoval nove važne člene ustave, ki se nanašajo na državno finančno upravo. Po teh ustavnih določbah bodo imele nekatere province znatno finančno avtonomijo, najširšo bo pa imela Katalonija, ki se bo tudi v tem oziru upravljala sama. Vendar bo denar v vsej Španiji ostal še naprej enoten.

POLITIČNI KOMISAR NOVE SKUPŠČINE.

BEOGRAD, 27. novembra. Za političnega policijskega komisarja poslopja narodne skupščine je imenovan šef 9. policijskega rajona v Beogradu, g. Miodrag Djorđević.

Podonavski problem

Parlamentarna debata in časniške polemike so te dni zopet spravile na površje tako zvani podonavski problem, t. j. vprašanje gospodarske ali celo tudi politične konfederacije ali federacije onih podonavskih držav, ki so nastale iz ruševin nekdanje dvojne Habsburške monarhije. In prav tem debatam in polemikam se moramo zahvaliti, da nam je postalo jasno in razumljivo, kdo so tiste tajne sile, ki dajejo iniciativo in kakšni so njihovi končni cilji. Doslej smo namreč mislili, da je podonavska konfederacija ali federacija samo želja nekaterih dunajskih in budimpeštanskih kapitalistov, sedaj pa spoznavamo, da se vodi podonavska akcija s treh zelo različnih strani in z diferenciranimi nameni in cilji.

Prvotni in osrednji iniciatorji za podonavsko konfederacijo ali federacijo, če ne več vsa v gospodarskih zadevah, so še vedno razni bankirji in industrialci v Avstriji in na Madžarskem, ki bi si na ta način radi zopet podredili čimveč ozemlja nekdanje Avstrije in Ogrske, posebno še Jugoslavijo in Češkoslovaško. Tem gospodom ni toliko do oblike kolikor do osnovnega cilja. Pripravljeni so se zadovoljiti tudi samo z ukinjenem vseh carinskih in denarnih ter ostalih kupčijskih meja, a ogreli bi se prav tako tudi za obnovo stare monarhije, če bi se jim ta pot pokazala kot bolj prikladna in uspešna.

Druga skupina, ki je s prvo v posredni ali morda tudi neposredni zvezi, ima svoje središče v Parizu. Jedro so ji zopet finančniki, ki pa ne operira o zgolj z gospodarskimi, ampak tudi s političnimi argumenti. Pri delu jih vodi v prvi vrsti želja, da bi bolje utrdili svoje terjatve, odnosno posojila, ki so jih dali podonavskim državam, ker se jim v sedanjih malih državnih formacijah ne zdeva dovolj varna, posebno ne v Avstriji in na Madžarskem. Pa tudi za nadaljno investiranje svojih odvišnih kapitalov, s katerimi že ne vejo več kam, bi jim nudilo konfederirano ali federirano Podonavje vse drugačno bazo kakor sedaj razdeljeno. Mimo tega jih pa vodi še drug, docela političen nagib. V pritegnitvi Avstrije k Podonavju vidijo najuspešnejšo in najtrajnejšo odvrnitev te nemške države od »Anschlussa«. In prav ta politična primes jim omogoča uspešno propagiranje akcije za podonavsko konfederacijo ali federacijo pri francoskih politikih in državnikih, ki so vedno pripravljeni sodelovati pri vsem, kar more preprečiti združitev Avstrije z Nemčijo.

Tretja skupina, ki je s prvo pač v zvezi, z drugo pa v odkriti in strastni borbi, je doma v fašistični Italiji in v — Vatikanu. Načrti te so najdalekosežnejši in v prvi vrsti politični. Njihov končni cilj je razbitje sedanje ureditve Podonavja in obnova nekdanje Avstro-Ogerske v kakršnikoli obliki in če treba tudi pod žezlom Habsburžanov. Fašistična Italija si obeta od izvedbe tega načrta popolno zavojevanje vsega Jadrana, svobodno pot na Balkan in gospodarsko ter politično predominanco v Podonavju. Njena glavna opora pri tem prizadevanju so madžarski in avstrijski legitimisti. Pri tem soglaša z njo tudi Vatikan, ki si iz vsega srca želi, da bi se v Podonavju zopet osnovala velika katoliška sila s katoliško dinastijo na čelu.

Tako vidimo sedaj povsem jasno in razločno, kdo ustvarja »podonavski problem«, iz kakšnih razlogov in s kakšnimi cilji.

Prvi skupini gre vsaj za gospodarsko konfederacijo, drugi za gospodarsko tvorbo brez sprememb državnih meja, toda politično misijo v ozadju, tretji pa za popolno porušenje sedanjega stanja in za osnovanje nove politične tvorbe in situacije. Toda vsi ti faktorji pozabljajo, da bi se njihovi cilji dali doseči samo proti volji Male antante, ki predstavlja silo krog 50,000.000 ljudi in ki nikoli ne bo dopustila, da bi prišla v gospodarsko odvisnost Dunaja in Budimpešte, še manj pa, da bi se spremenilo sedanje stanje državnih meja.

Čaj se kupuje

Julio Meinl d. d.

priredi v soboto, dne 28. novembra v svoji podružnici Maribor, Gosposka ulica 7

poskusno kuhanje čaja

»NOVE ŽETVE«,

na katero vljudno vabi svoje cenj. odjemalce, njihove prijatelje in znance, kakor tudi vse ljubitelje čaja. 5466

Pri Meinlu

Novice iz Ruš

V prosvetno-telovadnem tečaju našega Sokola je imel pretekli petek br. Lavrenčič iz Maribora prav zanimivo predavanje o novodobni mladinski telovadbi, nakar je v telovadnici praktično pokazal nad 20 igric, katere je deca sprejela z velikim navdušenjem. Vse nas je s svojim strokovnim nastopom res presenetil, tako prednjaštvo kakor deco pri igrah. — Predavanje br. okrož. prosvetarja Pirca v nedeljo popoldan o Tyršu in njegovih sotrudnikih je bilo tako lepo podano in idejno prepojeno, da nam je bilo žal onih, ki tega predavanja niso slišali. Zato pa bo prihodnje predavanje namesto popoldne, v nedeljo, dne 29. tm. ob 8. uri dopoldne. Predaval bo br. župni podstarosta, dr. Maks Kovačič o Sokolski ideji. Opozarjamo, da je za vse članstvo to predavanje obvezno; novo članstvo, ki se predavanja ne udeleži, dne 1. decembra ne more biti zaprisežen. — Dopoldan, po tem predavanju bo imel br. Apih tehnični del tečaja, kakor preteklo nedeljo. — Proslava ujedinjenja bo v pondeljek, dne 30. tm. ob 20. uri zvečer v Sokolskem domu. Bo poleg slavnostnega predavanja župnega odposlanca še lepa mladinska igrica. — Miklavžev večer bo v Sokolskem domu v soboto, dne 5. decembra ob 6. uri zvečer za deco in odrasle. — Himen. Poročila sta se g. Stanko Sernc, železniški nameščenec in g. Ela Hošic. Obilo sreče!

Iz Poljčan

Izpopolnitev knjižnice. Knjižnica tukajšnje Čitalnice se stalno spopolnjuje s starimi kot novimi knjigami. Zlasti v zadnjem času šteje precej novih knjig. Pred dnevi pa je knjižnici velikodušno podarila iz svoje knjižnice 16 dobro ohranjenih knjig različne vsebine, poštna uradnica iz Loč, gospodična Rozi Wagner. Posnemanja vredni darovalki se odbor najtoplejše zahvaljuje. — Pripominjamo, da posluje knjižnica vsako nedeljo od 13. do 14. ure. Segajte pridno po knjigah!

Miklavžev večer. Tukajšnji Sokol priredi za članstvo in prijatelje Sokolstva kot običajno tudi letos svoj Miklavžev večer, in to v **nedeljo 6. decembra** v prostorih hotela Baumann. Darovi, ki jih bo Miklavž slovesno razdelil med srečneže, se sprejemajo v vseh trgovinah v Poljčanah in v Peklu. — Zdravo!

Skesana ubežnika.

Oba gojenca dečjega doma, o katerih smo včeraj poročali, da sta pobegnila iz zavoda na pot v svet, sta se sinoči sama vrnila vsa premražena in lačna skesano v zavod in milo prosila, da se jih zopet sprejme, češ saj ne bova nikoli več, tudi v šoli se hočeva poboljšati....

Pred izpitno komisijo

(KRAMLJANJE NAJMLAJŠEGA IZ ŠOFERSKE DRUŽBE.)

Človek se uči, dokler živi. Tako so rekli in tako je prav. Da pa kdo, ki je položil v življenju že vse mogoče izpite, izpitov ne more opustiti, tega bi pa ne priznal za pravilo življenja; saj je dovolj znano, kako se nekateri ezijo, ko morajo v spanju ponavljati maturo in je nesrečna matematika kriva, da je šlo komaj in komaj. Zjutraj, ko se zbude, so kar slabe volje radi sanj, ne pa da bi se še sami ponujali in priglašali k novim izpitom.

Meni pa je bilo kar dolg čas po izpitih. Doživel sem jih toliko, da me ne vznemirjajo več, pač pa so tako lepa skrb in prijeten doživljaj v enoličnosti življenja.

Sprva je šla šola nekoliko neokretno, ko pa imajo brzojavni drogi ob cesti čudovito privlačno silo za avtomobile, kar je okusil zlasti moj bradati prijatelj ravno takrat, ko se je najbolj hotel pokazati pred svojimi spremljevalkami. No, drog se je odlomil, spremljevalke so se prestrašile in padle iz voza. Drog so popravili, strah je izginil, in kadar se pelje moj prijatelj mimo tistega mesta, se prijazno odkrije.

Kaj čuda, ko pa na cesti preži toliko nevarnosti, da je začetkoma vozač res ves zbegan. Pomislite na prijatelje vinske kapljice, ko se vračajo v nedeljo iz vinotočev, na neumno živino, ki jo gonijo kar sredi ceste nenavezano; toda najhuje, pravijo, je dama za volanom, če pride avto nasproti; vsa, pravijo, je radovedna, kdo pride naproti, kdo se vozi zraven... Kaj čuda, da ji je cesta preozka in srečanje prenaglo.

Pa joj, vsega tega ne smem povedati, kajti ravno dama je bila, ki me je spravila na misel, da bi hodil na stara svoja leta v šolo in skušal balansirati po cestah. Bilo je dovolj, da me je povabila, da se ji pridružim, že sem sedel v šoli in za volanom ter se pustil kregati od strogega inženerja Petra. Pa tudi študirati je bilo treba.

Kaj lepe so bile uvodne besede v knjigi: Avto je motor in sleherni motor je treba uravnavati s čuvstvi..., pa za našega tovariša pri izpitu kaj opasne.

Stroga izpitna komisija se je zavedala resnosti trenotka; saj res ni kar tako izdati dovoljenje, da smeš povoziti človeka na cesti, če se ti ne umakne dovolj naglo, da smeš trčiti s svojim vis-á-vis, če misliš, da si ti v pravici. Meni pa ni bil trenutek tako svečan, ker sem pač primerjal izpit z izpiti, ki so bili nujno potrebni za življenje in poklic. Pa še nekaj: snov vsakega izpita je bila pač neomejena, vidikov vsevprek; historičen, hipotetičen... Tu pa sediš pred komisijo in misliš samo na avtomobil, nič teorije, nič historije, sama stroga realnost, obstoječa iz karoserije in šasije, kjer pa je teh dveh konec, je tudi izpitne snovi konec, kakor da se naučiš knjigo od prve do zadnje strani in si gotov; profesor pa te vpraša še kaj, česar niti v knjigi ni in že sediš. Stroga komisija pa kratkoinmalo ne more z avtomobila, kakor da bi bila prilepljena nanj. To je dobro in to mi je ta izpit tako prikupilo.

Seveda moja dama, ki ima čas, da se je učila kar cele tedne, in denar, da je delala še posebej poskušne vožnje, je znala, da je dobila takoj komisijo na svojo stran, da jo je titulirala z gospodično-amaterko, navzlic, no, navzlic... Pa pustimo to. Moj sosed in izpitni pasivum je bil tudi ves vnet za stvar in je promptno odgovoril, da bi zaviral svoj avto na klancu zgolj »z občutki«; spomnil se je pač uvodnih besed v knjigi in menil, da lahko pusti zavore doma, če gre na pot...

Kako pa se je meni godilo, tega ne povem, ker sem še celo svojega bradatega prijatelja potegnil, češ, da sem bil vprašan, kako je napravljena hupa in katera kolesa so s celega in katera imajo šprikle. To vprašanje bi bilo nad vse upravičeno, saj so oboji prevažni deli vsakega avtomobila; zategadelj se mi je potegavščina tudi posrečila.

Izpit je minil tam v Kamnici; pozdravljena kapela, ki te tolikokrat obroma sleherni šoferski kandidat naprej in nazaj, in pozdravljen plot ob cesti, ki si zadržal moj voz, da mi ni rekel strogi moj eksaminator: hvala, čez mesec dni lahko pridite zopet. Gospod od policije je povedal, da nas komisija sicer izpusti, da nas pa prevzame sedaj policija v svojo stalno evidenco. Torej tudi tukaj, kakor navadno, z dežja pod kap. Izpit je minil, izpitivanja pa ne bo konca. Pa vendar smo veseli legitimacije moja dama in jaz in z nami naš profesor Peter, ki jih je pripravil že pol stotice za stalno policijsko evidenco. Zaslužil bi pač, da se zberejo vse nesreče nad njegovo glavo in tja do sedmega kolena; ker pa je tako dober in priden, naj mu bo odpuščen ta greh, saj ga imamo vsi prav radi, čeravno se drži pri vožnji tako strogo na desno, pri politiki pa bolj na levo. Lepo pozdravljen! st.

Mariborski in dnevni drobiž

Važno za vinske trgovce!

Kr. banska uprava je na podlagi odloka ministra za kmetijstvo z ozirom na dejstvo, da nekateri brezvestni vinski producenti in trgovci — vkljub ogromnim količinam neprodanega vina v državi — napravljajo in prodajajo tropinšnico (pikolo, petijot), bodisi samo zase, bodisi pomešano z vinom, izdala opozorilo, da je po § 9 zakona o vinu in čl. 28 pravilnika k temu zakonu dovoljena naprava te tropinšnice potom izluženja grozdnih tropin samo čistim vinskim producentom, ne pa tudi vinskim trgovcem in točilcem, čeprav bi bili tudi ti vinogradniki-producenti, vendar pa izključno za lastni domači potrošek te pijače. Na posodi mora biti napis: »Tropinšnica, ni za prodajo!« Kdor bi kršil te določbe, bo najstrožje kaznovan po zakonu o vinu (7 dni do 3 mesece zapora in 300 do 30.000 Din denarne globe, zaplemba in uničenje ali denaturiranje proizvoda, razglas obsodbe v listih in odvzem obrtne pravice, plačanje vseh stroškov analize itd.) Vse morebitne zadeve kršitve je javiti kletarskemu nadzorniku Dravske banovine, Ljubljana, Gosposka ul. 15.

Ljudska univerza v Mariboru.

Danes, v petek ob 20. uri zvečer predava mornariški kapitan gosp. Rudolf Crnić »O razvoju jugoslovanske trgovske in vojne mornarice«. Skioptične slike!

Ribji trg.

Na dobro založenem današnjem ribjem trgu so se prodajale sardelice po 14 Din. velike sardele, moli in morski raki po 26 Din, sipe in kalmari pa po 24 Din kg.

Spored telovadne akademije.

Telovadna akademija Sokola Maribor-matica 30. t. m. ima sledeči spored: 1. Ženska deca »Rdeča kapica in medvedki«. 2. Ženski naraščaj: Švedske proste vaje. 3. Moška deca: »Adamovi sinovi«. 4. Člani: Vaje na bradlji. 5. Ženska deca: vaje z raketi. 6. Moški naraščaj: »Ples Bedunov«. 7. Člani: vaje na drogu. 8. Članice: »Šestorica« po Verdiju. 9. Člani »Medicinke«. — Oder bo povečan, zagrnjen, z močno ojačano razsvetljavo. Sodeluje godba »Drave«. — Akademija prične ob 20. uri. Vstopnice, tudi stojišča, se dobe do ponedeljka popoldne v trgovinah Bureš in Maier.

Smučarji pozor!

Zimskosportni odsek SPD v Mariboru priredi radi ugodnih snežnih razmer svo prvi letošnji smuški tečaj za začetnike in izvežbane smučarje že v času od **3. do 10. decembra 1931** pod vodstvom gosp. por. Ogorelca pri **Ribniški koči na Pohorju.** Sl[illegible]en odhod iz Maribora dne 3. decembra z vlakom ob 5.40 zjutraj do žel. postaje Brezno R[illegible]bnica [illegible]ženci se naj prijavijo pismeno na [illegible] Zimskosportni odsek SPD Marib[illegible]ksandrova cesta 36, ali pa ustno [illegible]pisarni »Putnika« na Aleksandrovi cesti. Pristojbina za tečaj 50 Din. — ZSO-SPD.

Smrtna nesreča vojaka.

Predvčerajšnjim se je smrtno ponesrečil neki redov v vojaškem skladišču. Pri premiku je po nesreči prišel med odbijače železniških voz in je bil pri priči mrtev. Nesrečnež je bil muslimanske vere in so ga danes predpoldne pokopali

Roman Večernika

Da utešimo radovednost naših cenj. naročnic, javljamo, da spada roman »Lowoodska sirota« med tiste spise, s katerimi se Angleži najbolj hvalijo, in sicer že zaradi klene vsebine, ki je v vsakem pogledu strogo neoporečna, pa tudi radi divne oblike in blestečega sloga. Rano preminula pisateljica **Charlotte Brontë** si je z njim pridobila svoj svetovni sloves, saj je tudi del njenega lastnega življenjepisa, torej pisan s srčno krvjo. Največji pisatelji tiste dobe, kakor nesmrtni Thackeray, so ga na moč hvalili. Upamo, da bo ugajal tudi našemu občinstvu, ki si bo ob njem nekoliko oddahnilo od senzacij: od umorstev in drugih grozot, in se zabavalo in naslajalo ob povesti, pisani v stilu naših Jurčičev in Kersnikov.

Ogenj v narodnem gledališču.

Sinoči okrog 17. ure sta opazila dirigent Herzog in režiser Trbuhovič, da se v pevski sobi iz glavnega dimnika vedno hujše kadi in širi močen smrad. Dim se je naglo gostil in ni bilo več dvoma da je nastal v dimniku ogenj. Dirigent Herzog je obvestil telefonično gasilce, ki so v treh minutah prihiteli pod vodstvom poveljnika Vollerja v dvema avtomobilskima turbinama in stopili takoj v akcijo. Policija je pod vodstvom komisarja Kosa in poveljnika Finžgarja zaprla vse dohode h gledališču, ker so se začeli zbirati ljudje. Gasilci so porušili steno v pevski sobi okrog dimnika in kmalu preprečili večjo nevarnost. Pri gašenju je pomagalo tudi gledališko osobje. Škode ni ogenj povzročil nobene, pač pa je nastala kolikor so morali gasilci porušiti steno okoli dimnika v pevski sobi, je le malenkostna.

Junak noža.

Včeraj so izročili studenški orožniki tukajšnjemu sodišču delavca Antona Haložana, ki je preteklo nedeljo nevarno ranil v pljuča ključavničarja Viljema Rajterja, in ga udaril tudi s samokresom po čelu. Rajter leži nevarno ranjen v splošni bolnišnici in je njegovo stanje zelo resno.

Fakirska produkcija s koncem v bolnišnici.

Včeraj zvečer se je nekje produciral 34letni dninar Anton Anderluh. Hotel je posnemati indijske fakirje in je pogoltnil 16 cm dolg žrebelj. Ker pa njegov želodec ni fakirski, ni prenesel take neprimerne snovi. Postalo mu je slabo in davi jo je primahal v bolnišnico s prošnjo, da bi mu žebelj na kakšenkoli način zopet spravili iz želodca.

Nova grobova.

Danes ponoči je preminul v starosti 83 let upokojeni tajnik okrajnega zastopa Juri Eichkütz. Pogreb bo v nedeljo. V Gradcu je umrl starotržki dekan Ivan Jurko. Prepeljejo ga v Stari trg pri Slovenjgradcu in bo pogreb v pondeljek.

Ciganska sodrga.

V zadnjem času se zadržujejo kaj radi cigani posebno v tezenskem gozdu, ter nadlegujejo ljudi in kradejo kar jim pride pod roko. Varnostne oblasti jih vestno preganjajo. Danes je bila aretirana neka ci[illegible]ja Dander Kul, ki bo morala v svojo varaždinsko pristojno občino.

Sprememba voznega reda na progi Murska Sobota - Hodoš.

Pričenši s 1. decembrom 1931. odhaja jutranji vlak št. 8732 iz Murske Sobote ob 4.40 in prihaja v Hodoš ob 6.03; v obratni smeri odhaja jutranji vlak štev. 8731 iz Hodoša ob 6.18 in prihaja v Mursko Soboto ob 7.39.

Prijet vlomilec.

Zagrebška policija je aretirala na podlagi zasledovanj mariborske policije 43-letnega Štefana Pavličeviča, ključavničarja, že starega grešnika, ker je bil potom prstnih odtiskov identificiran zaradi poskusa vloma v blagajno špedicije Merl[illegible] na Meljski cesti. Pavličeviča so izročili tukajšnji policiji in bo oddan sodišču.

Fram.

Naša šola in Sokol pripravljata za proslavo praznika »Ujedinjenja« zopet nekaj lepega. Videli bomo par mičnih igric, slišali nekaj lepih pesmic ter prisostvovali zanimivim telovadnim nastopom. Sodeloval bo tudi naš ubrani tamburaški zbor. Radi lepšega reda bomo letos napravili nekaj vstopnine. Torej na svidenje v nedeljo popoldne v Turnerjevi dvorani!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 27. novembra ob 20. uri: »Konec poti«. Ab. D. Zadnjič

Sobota, 28. novembra ob 20. uri: »Kralj na Betajnovi«. Ab. B.

Nedelja, 29. novembra ob 15. uri: »Slaba vest«. — Ob 20. uri: »Ptičar«.

Sprememba repertoarja. Radi tehničnih zaprek jutri, v soboto 28. t. m. ne bo napovedane premijere »Ženitev«. Namesto nje se bo uprizorila Cankarjeva učinkovita drama »Kralj na Betajnovi«. Ab. B.

Nedelja v gledališču. V nedeljo, 29. tm. bosta v gledališču dve predstavi: popoldne ob 15. uri se bo vprizorila Azengruberjeva zabavna komedija s petjem in godbo »Slaba vest«, ki je letos izredno uspela ter je ugajala zlasti radi tega, ker je režiser njeno dejanje prestavil v prleško okolje. — Zvečer ob 20. uri pa se bo ponovila Zellerjeva melodijozna opereta »Ptičar«, ki je pri svoji reprizi spet gledališče popolnoma napolnila.

Iz Hotinje vasi

Predavanje o zadružništvu. V torek dne 24. t. m. je predaval v gostilni Primec v Hotinji vasi g. Pavlica, strokovni uradnik banske uprave iz Ljubljane, o zadružništvu. Predvsem je razpravljal o ustanovitvi osrednje mlekarske zadruge. Kmetje so z zanimanjem sledili njegovim besedam ter soglasno sklenili, da se udružijo v zato primerne zadruge, ki bodo edini izhod iz sedanje gospodarske krize. Želeti je, da bi dobri nauki obrodili tudi sad, da ne bodo našega kmeta še da je izkoriščali prekupčevalci. Takih predavanj si želimo še večkrat, da nas predramijo iz našega spanca, v katerem tarnamo, mesto da bi si sami pomagali k boljšemu.

Boben poje... Če se ozreš na občinsko tablo, vidiš, da so nabiti na njej razni dražbeni oklici. Ni čudo! Saj živi naš kmet v takih gmotnih razmerah, da ne more plačati niti svojih davkov. Te dni je občina dostavljala zopet nove čeke za plačilo davkov, na katerih zadnji strani so nam pa poleg direktnega davka pripisani še zamudni ter eksekucijski stroški. Kmetovalci skimavajo z glavami ter se med sabo vprašujejo, na kak način jim je že takoj pri dostavitvi davčna uprava v Mariboru zaračunala zamudne ter eksekucijske stroške vkljub temu, da niso imeli nobene eksekucije. Želimo, da nam davčna uprava v Mariboru pojasni vzroke.

Pismo iz Konjic

Svečana akademija v proslavo praznika Ujedinjenja se vrši na predvečer, 30. novembra ob 20. uri in ne kot prvotno javljeno ob pol 21. uri, v telovadnici deške osnovne šole. Na praznik 1. decembra bo igrala novoustanovljena godba »Dravinja« ob 7. uri budnico po trgu, nato pa bo spremljala sokolsko članstvo in gasilce k slovesni službi božji izpred Narodnega doma in po maši zopet tja nazaj. Ob 11. uri je manifestacijsko zborovanje zastopnikov iz vsega konjiškega sreza v dvorani Narodnega doma. Ob tej priliki bo spregovoril narodni poslanec g. Karol Gajšek ter sprejel želje na znanje pred svojim odhodom v Beograd. Po zborovanju skupen obed, po obedu prijateljski sestanek istotam. Vabljeni so vsi iskreni jugoslovenski državljani.

Iz Sokolskega društva Konjice. Sedaj v novembru se vršijo vsako nedeljo dopoldne ob 10. uri za novosprejete člane obvezna predavanja o sokolski ideji, zgodovini in organizaciji. Predava br. starešina dr. Medak. Zadnje predavanje se vrši prihodnjo nedeljo 29. t. m. ob 10. uri v Narodnem domu. Predavanja so mnogoštevilno obiskana. — Igra »Narodni poslanec« se je z najboljšim uspehom ponovila preteklo nedeljo 22. t. m. Pripravlja se že nova igra. Tudi bodo domači diletantje gostovali z »Narodnim poslancem« v konjiški okolici. — Organizira se sokolski smučarski odsek. Tozadevni sestanek se vrši drugi teden. Vežbalo se bo v smučanju tudi deco in naraščaj.

Podružnica SPD bo v kratkem ustanovila tujsko-prometni odsek, pod vodstvom agilnega predsednika g. Wagnerja Viktorja. Odsek bo takoj začel z delovanjem, ki bo za naš kraj izredne važnosti

Joško Sottler, šef recepcije, Rogaška Slatina:

O higijeni ljudskih stanovanj

Znan je izrek ustanovitelja znanstvene higijene, Maksa pl. Pettekoferja, ki se glasi: »Karkoli živi na zemlji, hoče biti zdravo; kajti življenje brez zdravja je muka.« Vrhovna činitelja sleherne higijene sta čistost in snaga; če ju upoštevamo, ščitimo najbolje svoje zdravje, odnosno življenje.

Med drugim so ljudska stanovanja — zasebne hiše, prenočevališča tujcev, hoteli itd. —, za katera veljata v interesu zdravja stanovalcev čistost in snaga kot suprema lex ali najvišji zakon, čegar najvestneje izvrševanje bi moralo biti danes, v 20. veku, samoumevna dolžnost vsakogar. Ni namen teh vrstic, razpravljati morda o konstrukciji zdravih stanovanj; da so obstoječa stanovanja čista in snažna, tedaj zdrava, za to je treba zraka, primerne temperature zraka, solnca oziroma svetlobe ter vzdrževanja absolutne čistosti z odstranjevanjem vsake nesnage.

K vzdrževanju čistosti v stanovanjih spada med drugim odstranjevanje prahu ali vseh onih organičnih drobcev, ki se zbirajo in polegajo po stenah, podu, po pohištvu, opremi itd. To delo — odstranjevanje prahu — vršimo z ribanjem ali brisanjem, odnosno primernim konzerviranjem sobnih tal, z brisanjem, odnosno ometanjem ter od časa do časa z obnavljanjem sten in stropa ter z izstepavanjem, odnosno krtačenjem ter brisanjem (v novejšem času z vsesavanjem prahu raz premičnin, pohištva, opreme, postelnine in druzega); da nam pri tem delu pomaga i zračenje (prepih), je samoumevno in menda pač splošno priznano.

Povsodi je ali vsaj bilo naj bi vzdrževanje čistosti v stanovanjih vsakodnevno delo. Periodično se vrši čiščenje stanovanjskih objektov temeljitejše: v zasebnih hišah navadno ob sobotah ter pred prazniki, zlasti pa pred večjimi prazniki, v gostilnah in hotelih pa po odhodu vsakega gosta. V hotelih s celoletnim obratovanjem razlikujemo poleg navedenega še letno enkratno, v sezonskih obratovališčih (letovišča, zdravilišča itd.) pa letno dvakratno (pred in po sezoni) temeljito ali generalno čiščenje.

Na pravkar opisani način odstranjujemo prah ali manuelno, z rokami, ali pa z za to konstruiranimi napravami, ki prah vsesavajo. Uporaba naprav (obstoje že nekaj številne znamke, od katerih veljajo kot najboljše »Vampir«, »Reccord«, »Protos« in druge (le mogoča le tam, kjer je preskrbljeno za električni tok kot sredstvo za pogon ali pa za vakuum-napravo.

Tam, kjer so tedaj pogoji za to, se upeljava in raba naprav za vsesavanje prahu tudi pri nas relativno hitro širi — dokaz, da je delo hitreje in mirneje, ložje, in uspeh splošno boljši kot pri manipuliranju s stepačem, krtačo in cunjo. Boljše hiše ali hotela pa si dandanes skoro ni mogoče misliti brez takega aparata.

Prednost aparata za vsesavanje prahu je predvsem v tem, da se prah ne razstepe oziroma razžene in nato zopet ne poleže kot pri dosedanjem načinu odstranjevanja. Aparat dela na licu mesta ob razmeroma znosnem šumu; izstepavanje na primer pa na licu mesta, tedaj v sobi, ni mogoče, druzega primernega prostora v bližini pa za to ni ali pa je delo samo neprilično, zlasti v mestih. Da trpi v vsakem slučaju higijena, leži na dlani. Po hotelih, prvenstveno po zdraviliških hotelih, bi končno izstepavanje preveč motilo goste, ki zahtevajo dandanes mir in absolutno nemotenost. Ne motite me — don't disturb me — ne me dérangez pas, to je danes takorekoč že običajen in za živčno stanje sedanje generacije tudi razumljiv poziv vsepovsod.

Do sem je vse v redu; ali pa zadostuje zgolj uporaba naprav za vsesavanje prahu tam, kjer obstoja možnost za izstepavanje (n. pr. v sezonskih obratovališčih pred sezono in po zaključku sezone), zlasti pa pri generalnem čiščenju posteljnine, žimnic, tapeciranega pohištva itd?

O tem so mnenja deljena. Brez lastnih izkušenj v zadevi, bi odgovoril na vprašanje — edino ob čisto teoretični razlagi — negativno. Premičnine, predvsem pa posteljnina, žimnice in tapecirano pohištvo se mora vsaj pri letnem temeljnem čiščenju pretresti v celoti — ne morda samo površina — ako naj se nesnaga, sesedena in vsled morebitne vlage često naravnost striena v notranjosti kosa, spravi ven. In za to je potreben mehanični učinek na površino predmeta, ki ga naprava za vsesavanje ne izvaja. — Pomembno za presojo je tudi, da vestni uslužbenci odklanjajo samouporabo aparatov, četudi je ložja enostavnejša in hitrejša.

S tem seve ne trdim, da temeljito izstepavanje v navedenih slučajih izključuje potrebo uporabe aparata. Nasprotno; vprav kombinirana uporaba i enega i druzega načina utegne biti, ako bodi delo res popolno — tudi z ozirom na golazen in njene plodišča — »najefikasnije«. V ostalem prosim praktike, naj podajo svoje v praksi pridobljene izkušnje.

Božično drevesce — ostanek poganske dobe

Prvotni narodi so bili naziranja, da prebivajo bogovi najrajši po gozdovih. Zato so sčasoma posvetili posamezne vrste dreves določenemu božanstvu, n. pr. hrast Jupitru in Kibeli, pinijo Bakhu in Panu, oljko Minervi, lovor Apolonu, mirto Veneri, jesen Martu, topol Herkulu, cedro Evmenidam, palmovec Muzam itd. Pri Galcih so častili svečeniki (druidi) posebno dob, a na tem še zlasti zajedalko omelo, ki so jo nabirali z izrazitimi obredi: še danes se imenuje ta ceremonija »qui l'an neuf«. Krščanstvo je nadomestilo paganske vraže in odvzelo drevju verski značaj. A moderni narodi še vedno niso pozabili na stare šege in navade. Božično drevesce je ostalo kot simbol pomladne dobe. Sicer e 25. grudna še daleč do vigredi, vendar človek rad jemlje upanje za resničnost. Božič se slavi posebno pri severnih narodih skandinavskega in germanskega porekla, ki živahneje hrepene po Vesni. Posebno Norveška obhaja zelo slovesno praznik, ki ga predočuje drevesce nazvano »Jule«. Ta izraz najdeš pri vseh severnjakih. Irci, Danci in Švedi pravijo Jul, Jene, Jol. Angleži: Joule, Geole, Yule, Yu. Anglosaksonci: Jekal, Geol, Geknil. Finci ter Estoni: Joulo. Kelti: Gevyl, Gevell. Laponci pa Joulo. A Yule je kratkomalo simbol zimskega enakonočja, drevo, veja ali grm, ki ga predstavljajo, pa ponazorujejo mnogo obetajoče letino. Julske svečanosti segajo v prazgodovino. Davno pred uvedbo krščanstva jih najdemo v Skandinaviji. Kralj Olaf jih je prepovedal kot brezbožne ostanke mnogoboštva. Ko se je krščanstvo utrdilo, so vnovič oživele. Ker se vrše hkrati z božičnim slavjem, jim je obstanek zagotovljen. Narod jih smatra posvečene Kristu, dasi njih naziv Jule poteka iz »Jolner«. To je bil eden priimkov Odina, vrhovnega boga v skandinavskem bajeslovju.

Tako lahko sklepamo, da je treba iskati izvor božičnega drevesca v poganskem bogočastju.

Napredek reje bobov

Uspehi, ki so jih dosegli rejci srebrnih in modrih lisic, živali z dragoceno kožuhovino, so napotili k poizkusom z drugimi živalmi te vrste, med njimi tudi z bobrom. V Ameriki ga rede v farmah. Tudi v Evropi se skuša uvesti ta panoga. Vsekakor bi bobrereja donašala prav lepe dobičke: kože so dragocene, mladiči imajo takisto visoko ceno, vrhu tega pa bi bili bobri rejcem dobri čistilci ribnikov, ker žro zelo nadležne vodne in obrežne rastline. Bober ne daje posebnih skrbi in se zadovoljuje poleti s hrano, ki jo sam najde, le za zimo mu je treba oskrbeti skorje. Seveda so pa rejo bobrov najprimernejše posebne farme, ki morajo biti dobro ograjene. Posebno je treba zavarovati drevje, pa tudi ribnikove nasipe, zakaj bober je cel »inženjer« in rad pobegne po rovih ali prekopih. Ameriški bober skoti letno 2—8 mladičev. Njegova koža stane 150 do 600 nemških mark. Za rejo je potrebna dobra pasma, evropski bober je slabo rodoviten in tudi njegova kožuhovina ni prvovrstna.

Sport

I. S. S. K. Maribor : S. K. Železničar.

Nedelje pričakuje vsa sportna javnost z največjim interesom, kajti finalna tekma za pokal LNP bo definitivno določila, kdo je boljši »Maribor« ali »Železničar«.

Pričakuje se torej ogorčena borba med tehnično prvovrstnim moštvom I. S. S. K. Maribor in borbeno enajstorico S. K. Železničarja, ki je s svojo požrtvovalno igro priborila svojim barvam odlične rezultate. Prednosti »Maribora« so vendar tolike, da se zdi poraz belo-črnih skoraj izključen. V poslednjih tekmah Maribor ni dobro uveljavil svojega znanja, ker enajstorica ni bila kompletna. Tudi druge napake smo konstatirali n. p. moštvo od začetka predvaja naravnost mojstrsko igro, ki pa po 20 minutah popušča. Kakor hitro občuti moštvo premoč in sigurno zmago, prične z ležerno igro, ki ga stane včasih tudi zmago. Čestokrat se je tudi pripetilo, da je nasprotnik izsilil remis, ko je bila usoda že davno zapečatena. Popuščanje in ležernost je trenutno najslabša stran moštva, ki sicer razpolaga z materijalom, kakršen bi bil v čast in ponos tudi vodilnim klubom v državi.

Enajstorica »Železničarja« tehnično ni še na višku, odlikuje pa se po požrtvovalnosti in odločnosti, kar je spravilo že mnogega protivnika v zadrego. V vseh delih je povprečno izenačeno in poleg tega najtrše med konkurenti Slovenije. Preciznost igre mu je tuja, prednost pa ima v hitrem osvajanju terena in nenadnem prenašanju težišča borbe z ene strani na drugo.

Oba protivnika stojita torej pred težavno nalogo in odločilno bitko, ki bo opravičila njuno kvaliteto, njun slovesni prestiž.

I. S. S. K. Maribor, nogometni odsek.

V nedeljo 29. t. m. morajo biti ob 13.45 sledeči igralci na igrišču: Koren II, Bertoncelj I, Štepic, Petan, Kirbiš, Prevolnik, Žgur, Bertoncelj II, Hreščak, Terglec, Priveršek, Janžekovič in Konič. Juniorji nastopijo proti S. K. Rapidu v prvenstveni tekmi v postavi, ki je razvidna na oglasni deski v garderobi. Igralci naj bodo ob 12.30 v garderobi ter se naj javijo načelniku.

I. S. S. K. Maribor v Ljubljani.

Na državni praznik, dne 1. decembra gostuje I. S. S. K. Maribor v Ljubljani ter bo odigral proti S. K. Iliriji prijateljsko tekmo.

Tekmovanje za državno prvenstvo.

V nedeljo, 29. t. m. se odigrajo naslednje tekme: V Beogradu B. S. K : Convordia in v Šapcu Gradjanski : Mačva.

SK »Svoboda«.

Poziva se celokupno članstvo, da se udeleži članskega sestanka danes v petek 27. t. m. radi izvolitve delegata za kongres »Svobode«. Sestanek bo v klubskih prostorih ob 20. uri.

Od dvojčkov do petorčkov.

Statistika ni povsem zanesljiva, vendar se smatra, da pridejo na sto porodov enkrat dvojčki na dan. Nadalje štejejo trojčke na 6.000 porodov, četvorčke na 330.000 porodov, petorčke pa na 10,000.000. Umljivo je, da je življenska sposobnost tem manjša, čim več otrok pride hkrati na svet. Pred vojno so poročali iz Lancashire o šestorčkih, od katerih pa je ostal pri življenju le eden. Znan je vzgled Keysove družine v Oklahomi: pred 16 leti je povila mati četvorčke in vse deklice so lepo razvite.

Delo evangelista Luke.

Med ruševinami starega samostana v Trapezuntu je našel neki redovnik dragoceno relikvijo. Učenjaki - zgodovinarji so mnenja, da so te relikvije zakopali grški redovniki v prvem veku po Kristusu. Med relikvijami je slika Matere Božje, katero smatrajo kot pristno delo evangelista Luke. Evangelist Luka je bil rojen v Antiohiji od poganskih starišev. Po poklicu je bil zdravnik in je pozneje sprejel krščansko vero. Bil je spremljevalec svetega Pavla. Poleg pisanja evangelija in apostolskih del se je mnogo bavil tudi s slikarstvom. Najdena slika predstavlja veliko dragocenost in je zgodovinski vir iz sredine prvega veka po Kristusu. Redovniki bodo dobili za sliko lepe denarje.

Sokolstvo

Sokol Maribor - matica

opozarja novo pristopivše člane na zadnje predavanje, ki bo jutri, v soboto 28. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu. Predava br. dr. Maks Kovačič o ideji in organizaciji Sokolstva. — Vse članstvo se vabi k svečani proslavi narodnega in sokolskega praznika 1. decembra, ki bo 1. decembra ob 11. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Na sporedu so godba, deklamacije, pevske in telovadne točke, razdelitev diplom tekmovalcem na vsesokolskem zletu v Beogradu, in končno zaobljuba, h kateri se pozivajo vsi letos pristopivši člani, ki so posečali obvezna predavanja. — Odbor vabi vse članstvo, naraščaj in narodno občinstvo, da se te proslave udeleži.

Sokolska akademija na Pobrežju.

Sokolski nastopi na Pobrežju so znani po svoji pestrosti in strumnosti. Tudi na nedeljski akademiji hočemo pokazati, da naš Sokol ne zaostaja za svojimi sosedi, ampak mu hoče prednjačiti. Zato v nedeljo ob 4. vsi k bratu Renčlju na akademijo! Spored je sledeči: 1. Ples z žogo (ženska deca). 2. Preskoki na konju (moška deca). 3. Telovadna ura (moška deca). 4. Češki narodni ples (članice). 5. Bradlja (člani). 6. Deca kuharji (m. in ž. d.). 7. Devetorica (člani). 8. Pomlad (naraščajnice). 9. Sedmorica (m. naraščaj). 10. Drog (člani). 11. E-mol sonata (članice). 12. Žive slike.

Iz češkoslovaškega Sokolstva

Letos po letu se je vršila — kakor znano — v Pardubicah velika telesnovzgojna razstava. Sedaj, ko je razstava že minila in se ji s kritiko ne more več škodovati, se pojavljajo o njej kritični glasovi, ki prihajajo zlasti iz sokolskih krogov. Strokovnjaki za razstave so mnenja, da je bila pardubiška razstava vzgled, kako se razstave ne smejo prirejati, in da bi bilo mnogo večje koristi za telesno vzgojo čsl. naroda, ako bi se bil denar, ki je bil investiran v razstavo, razdelil med telesnovzgojne organizacije. — Čsl. Sok. društvo, dasi v okviru SKJ, je bilo pred nedolgim časom ustanovljeno v Dol. Daruvaru. — Udeležbo na telovadni prireditvi, ki se je vršila dne 31. oktobra v Baselu in na katero je bilo povabljeno čsl. Sokolstvo, je ČOS iz načelnih razlogov zavrnila. — Dne 18. listopada se je vršil v okviru ČOS sestanek, na katerem se je najresneje razpravljalo o snovi »Sokolstvo in sport«. — Sokolstvu župe Maribor dobro znani obmejni župi Moravsko-šlezska in Těšinska priredita prihodnje leto skupaj velik župni zlet v Mor. Ostravi, v kojega sestavu se bo vršil 29. 5. srednješolski, 5. 6. sokolsko-mladinski in 19. 6. članski dan. — Čsl. Sokolstvo v Ameriki goji taborenje v mnogo večji meri nego v Evropi. Posamezne sok. edinice so v to svrho nakupile na primernem kraju celo posebna zemljišča. — Zopet je izšlo nekoliko prav porabnih knjižic s telovadnimi sestavami za akademije. Natančnejše poročilo bo prinesel »cvičitel«. Zanimivo je, da imata 2 teh sestav jugoslovanski značaj, namreč Jana Šabršule »Slovanský jih« in Jana Činčere »Handžarji«. — »Vodni krožek petih praških žup« priredi dne 29. listopada tekme članic in naraščajnic v plavanju in skakanju v vodo. Tekme se bodo vršile v kopališču Tyrševega doma. — Zletni odbor je te dni oddal tesarska dela na zletišču za prihodnjeletni zlet za ceno okroglih 2½ milijonov Kč. Ostala dela v ceni okroglega 1½ milijona Kč bodo oddana v kratkem času najcenejšim ponudnikom. — Za vsesokolski zlet se dela reklama celo na Japonskem in v Kalkuti, ne da bi bila iniciativa za to izšla iz čsl. Sokolstva. Tozadevna reklama je popolnoma spontana japonska oz. indska. — Zletni odbor ČOS pa je dal tiskati za zlet propagandne letake, namenjene inozemstvu, in sicer 100.000 francoskih, 100.000 angleških, 45.000 nemških, 15.000 poljskih, 40.000 jugoslovanskih in 10.000 esperantskih, torej skupaj 300.000 komadov. Praga je tedaj pred nami — in sicer že prav blizu! A. J.

Spominjajte se CMD

Pavle Lutkar

(Pole Poppenspäler.)

Pripovedka.

Teodor Storm. — Prevedel L. L.

Na dan poroke je položil oče Jože pred mene dve mošnji, večjo s starimi tolarji, manjšo polno kremniških cekinov. »Ti nisi povpraševal po tem, Pavle!« je rekel. »Toda Lizika ti ne prihaja tako revna v hišo. Vzemi! meni to več ne rabi.«

To so bili tisti prihranki, ki jih je nekoč omenil moj oče. Prav vesel sem jih bil, ker je mladim mojstrom od kraja huda za denar. Lizikin oče mi je bil podaril vse svoje premoženje, sebe pa izročil skrbi svojih otrok. A počivati ni hotel. Poiskal je spet svoj rezilnik in nama pomagal v strugarnici.

Lutke smo spravili z vsem gledališkim orodjem vred za neko pregrajo na podstrešju. Le ob nedeljah si je prinašal stari lutkar zdaj to zdaj ono lutko v sobico; pregledaval je žice in pregibe, snažil jih je, včasih pa tudi popravljal. Stari Henrik je stal s kratko pipico poleg njega in poslušal usodo lutk, ker skoro vsaka je imela svojo zgodbico; še celo to smo doznali, da je tako uspešno izrezljani Pavliha svoje dni zasnubil za svojega mladega mojstra Lizikino mater. Včasih je bilo treba tudi žice, da je mogel tolmačiti kak zapleten prizor. Tupatam sva stopila z Liziko k oknu, ki je kaj prikupljivo gledalo iz zelenega trsja na dvorišče; a stara otroka v sobi sta bila večinoma tako zaverjena v svojo igro, da sta naju šele tedaj opazila, ko sva jima — edina gledalca — začela ploskati. — — Ko se je leto pomladilo, je izteknil oče Jože drugo opravilo; vzel je vrt v svoje varstvo, sadil in pobiral in se ob nedeljah pristojno oblečen izprehajal med gredami, čistil šipke ali pa privezaval klinčke in šeboj za lastnoročno izrezljane paličice.

Tako smo živeli v slogi in zadovoljstvu; dan za dnem je bilo več posla v delavnici. O moji ženitvi so v našem dobrem mestu nekaj tednov hudo jezikali; ker pa so bili o mojem »nespametnem postopku« skoro vsi enih misli, in ker je torej pomenkom nedostajalo tako zaležne hrane prigovora, so kmalu za lakoto preminili.

Ko je spet prišla zima, je začel oče Jože prinašati ob nedeljah lutke s podstrešja; in nič nisem mislil inače, ko da mu bodo minila leta tudi v prihodnje ob taki tihi vrstitvi opravkov. A nekega jutra stopi resnega obraza v sobo, kjer sem pravkar sam zajtrkoval: »Zet,« mi je dejal, ko mu je bila nekolikokrat zdrknila roka preko belih bodic, »tega ne morem dlje prenašati, da bi vedno od milosti živel pri vajini mizi.«

Nisem vedel, kam je bil namenjen, pa sem ga pobaral, kaj mu to hodi na misel; saj pomaga v delavnici in če mi posel sedaj več zaleže, potem so to pravzaprav obresti njegovega lepega premoženja, ki ga je bil na dan poroke položil v moje roke.

Stresel je z glavo. Koliko pa je bilo rumenjakov? Še tisto malo gotovine je zaslužil deloma v našem mestu. Gledališče da je še v dobrem stanju in tudi vse glume ima še v glavi.

Tedaj sem pa vedel, kako in kaj: stari lutkar v njem mu ni dal miru; prijatelj Henrik mu kot občinstvo ni več zadostoval, hotelo se mu je spet igrati svoje glume javno, pred zbranim ljudstvom. Skušal sem, da bi mu stvar priskutil, toda venomer se je vračal k svoji zamisli. Govoril sem z Liziko in ko nisva mogla drugače, sva odnehala. Sedaj bi bil starec videl seveda najrajši, ko bi prevzela ženske vloge Lizika, kakor jih je govorila, vreden sva se vzela. Zmenila sva se, da ne bodeva razumela, ko bi oče Jože kaj o tem namignil, ker se kaj takega vendar ne bi spodobilo ženi meščana in mojstra.

Po sreči — če hočete, po nesreči — je bila tedaj v mestu prav poštena ženska, ki je služila nekdaj pri gledališki družbi za šepetalko in ki torej ni bila povsem nevešča v takih stvareh. Hroma Liza — tako so jo imenovali ljudje, ker je bila hroma v križu — je takoj sprejela našo ponudbo in ob delopustih in ob nedelah so se vršile v sobici očeta Jožeta živahne priprave.

Medtem ko je pri enem oknu zbijal stari Henrik gledališki oder, je stal pri drugem med iznova pobarvanimi premičnimi stenami, visečimi s stropa, stari lutkar in ponavljal s hromo Lizo prizor za prizorom. Vedno je trdil po taki vaji, da je Liza »trikrat prebrisana glavica«, ki bi se glede na učenje prav lahko kosala z Liziko. Samo njeno petje mu ni ugajalo; venomer le kruli in gruli nekje v globini, kar se pa prav nič ne podaja lepi Suzani, ki bi naj pela tisto pesem.

Končno je nova lutkarska družina določila dan prve predstave. Vse bi se naj vršilo na moč imenitno in spodobno; ne v Strelskem domu, marveč v dvorani mestne hiše naj bi stalo gledališče. Tam so o Mihelovem tudi osmošolci prire ali svoje govorne vaje. Ko so v soboto popoldne razgrnili naši pošteni meščani novo številko svojega tednika, jih je zbodel v oči razprto tiskani oglas: »Jutri v nedeljo zvečer v dvorani mestne hiše lutkovno gledališče tukajšnjega mehanika Jožeta Teudlerja. »LEPA SUZANA«, igra s petjem v štirih dejanjih.«

V našem mestu pa tedaj ni bilo več tiste nedolžne radogledne mladine kakor za mojega detinstva. Kozaki so bili neke zime v mestu nastanjeni in huda pokvarjenost in izprijenost se je bila razpasla zlasti med rokodelskimi vajenci; ugledni prejšnji ljubitelji pa so mislili sedaj na druge stvari. In vendar bi se bilo bržkone vse po godu in gladko izteklo, ko bi le ne bilo »črnega kovača« in njegove zalege.

Vprašal sem Paulsena, kdo bi naj to bil; še nikdar nisem slišal o takem človeku v našem mestu.

»To pa že verjamem«, je odgovoril. »Črni kovač je že davno umrl v ubožnici; tedaj pa je bil mojster kakor jaz. Nespreten ni bil, ampak površen v delu kakor tudi v življenju. Skopi dnevni zaslužek je zvečer zapil in zakartal. Že mojega očeta je črtel, nele zato, ker je imel mnogo več naročnikov in kupcev, temveč že od mladih let. Bila sta tedaj vajenca pri istem mojstru. Črni kovač je nekoč mojemu očetu nekaj prizadel, na kar ga je mojster spodil. Takoj po moji vrnitvi iz tujine je bil našel priliko, da je svojo mržnjo še v višji meri meni naklonil. Sedaj je namreč pri nas nastala tovarna za katun. Četudi se je črni kovač hudo pehal za delo pri tovarniških strojih, je bilo vendarle izročeno meni. Kako je to jezilo »črnega kovača« in njegova sina, ki sta pri njem delala in ga v izprijenosti in pokvarjenosti še prekašala, so mi pokazali tako, da so mi o vsaki priliki nagajali. Sicer si pa tedaj nisem delal preglavice radi teh negodnikov.

Tako se je približal večer, ki je bil določen za predstavo. Imel sem še nekaj opravka doma; kar se je bilo pripetilo, to sem šele pozneje zvedel od žene in od Henrika, ki sta bila spremila našega očeta v mestno hišo.

Na prvem mestu ni bilo skoro nikogar, tudi drugo je bilo le redko zasedeno; na galeriji se pa je vse trlo ljudi. — Ko so začeli pred takim občinstvom igrati, je teklo početkoma vse gladko; stara Liza je izbrbljala čvrsto in brez spotike svoj del. — Potem pa je prišla nesrečna pesem! Zaman se je na vso moč trudila, da bi ublažila svoj glas; kakor je oče Jože že prej sodil, je res krulila v globini. Nenadoma zavpije nekdo z galerije: »Malo više, hroma Liza! malo više!« Ko se je hotela temu pozivu pokoriti in se je trudila, da bi splezala z glasom nekam v nedogledne višave, tedaj se je začela vsa dvorana tresti od besnega hohota.

Igra na odru je prenehala; izmed premičnih sten je zaklical drhteči glas starega lutkarja: »Gospoda, prosim blagohotnega miru!« Držal je Pavlihčeve žice v rokah. Pavlihec se je bil pravkar prerekal z lepo Suzano; zdaj je krčevito mahal s svojim umetelnim nosom.

Nov grohot mu je odgovoril. »Pavlihec naj poje!« — »Ruski! Lepa Minka, zdaj odhajam!« — »Hura, Pavlihec!« — »Kaj še; Pavlihčeva hčerka naj poje!« — »No, no, le obrišite se! Ta je postala gospa mojstrica, ta ne sodeluje več!«

Tako je vršelo nekaj časa vse vprek po dvorani. Mahoma prileti kamen na oder. Kdor ga je zalučil, je dobro meril, ker pogodil je Pavlihčeve žice. Kipec je zdrknil svojemu mojstru iz rok in je padel na tla.

Očeta Jožeta ni bilo več mogoče miriti. Navzlic Lizikinim prošnjam je stopil na oder. — Gromovito ploskanje ga je sprejelo, ki mu je sledil grohot in topot. Pa je moralo biti res čudno: starčeva glava se je izgubljala nekje gori v podstrešju odra, silovito je krilil in mahal z rokami, da bi si ohladil pravično jezo. — Sredi lomota in lopota je zastor padel; stari Henrik ga je bil spustil.

Mene je bil medtem doma pri knjigah popal nekak nemir; ne bom trdil, da sem slutil nezgodo, a vendar me je gonilo za svoji. — Hotel sem se vzpeti po stopnicah v dvorano mestne hiše; prav tedaj se mi prignete vsa množica naproti. Vse vprek so kričali in se smejali. »Hura!

Stanovanje
z zajutrkom iščeta dva dijaka. Nastop s 1. ali 15. dec. Naslove je pustiti v upravi. 5462

Samostojni gospod
išče prvovrstni obed in večerjo. Ponudbe poslati na upravo »Večernika« pod »Dobra hrana«. 5463

Lepa vila
5 sob, kopalnica 220.000 Din. Trg. lokal z opravo, center, 15.000. Posredovalnica »Rapid« Maribor, Gosposka ul. 28. 5479

Ugodna prilika!
Prodam oziroma zamenjam novo hišico na Teznu za kako stavbišče v okolici Maribora. Ponudbe pod šifro: »Redka prilika« na upravo »Večernika« v Mariboru. 5478

Novo dalmatinsko vino
črno in belo, čez ulicoDin 8.— liter. — Vsaki dan sveže morske ribe napravljene na različne načine, posebno branzini, moli, aziali, barboni, kalamari itd., porcije obilne, cene brez konkurence. Se priporoča gostilničar na Rotovškem trgu 8, Jos. Povodnik. 5453

Učenko
sprejme Atelje za perilo Rupnik, Slovenska ul. 20. 5441

Ne izplača se
izdelovati keksov doma, ker domače kekse, dnevno sveže, v najboljši kvaliteti, kakor tudi suhor in prepečenec, po izredno nizki ceni, dobite v pekarni Čebokli na Glavnem trgu, poskusite ali zahtevajte vzorce brezplačno. 5472

Več velikih zabojev
proda galanterijska trgovina Drago Rosina, Vetrinjska ul. 26. 5418

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Nova večja plinska peč
ugodno na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 5398

Rabljene avto in moto gumi plašče
kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič. Tattenbachova ul. 14. 1566

Stare lustre,
svetilke, figure, pisalne pribore itd., tudi polomljene, popravljamo, čistimo, moderniziramo v vseh galvaničnih barvah, cene zmerne. »Ruda«, Maribor. Frankopanova ul. 10. 5145

Pokrivala za hladilnike
pri avtomobilih se strokovno izvrše pri Iv. Kravosu, Maribor, Aleksandrova cesta. 5422

Spomnite se CMD

Štampilje T. SOKLIČ Maribor Aleksandrova 43

zastopniki se sprejmejo

Pozor!
V soboto, dne 28. dec. popoldan

goveje meso
4—6 Din
Svinjsko in teletino po najnižjih cenah
Kirbiš, Gosposka ulica 23

HUMANIK
nudi

Maribor, Gosposka ul. 17

Najlepše Miklavževo darilo
JE LEPA KNJIGA
Veliko izbiro novih nemških knjig po zelo znižani ceni nudi knjigarna
Tiskovne zadruge v Mariboru, Aleksandrova c. 13
Ne zamudite ugodne prilike!

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: VEKOSLAV SPINDLER v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.